

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po postu za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrť leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLVI.

V Ljubljani, 15. grudna 1893

List 50.

Mon signor Matej Kôzuh.

Cerkveni govor.

(Konec.)

Častimo Boga Očeta
in Sina in S. Duha;
Preslavljajmo Ga na
veke. (Sv. Cerkev.)

Ali čem naštevati, kaj so prečastiti gospod ta čas vse delali, vravnavali, napravljali? Bilo bi predolgo. To glasno oznanujejo prezali zvonovi v zvoniku, orglje na koru, prelepa in draga nova moštranca, božji grob, notranjost farne, cerngrobske in več ali manj tudi druge cerkve, celó še tudi pokopališče... Govori pa še prižnica, spovednica, vse hiše po duhovniji, bolni, zdravi, živi in mrtvi — vsi naj pričajo, kaj so v duhovnem oziru teh 25 let delali ter dobrega storili in odvernili hudega! Omenim naj tudi, da nobena posebno velika nesreča se v duhovniji ni zgodila teh 25 let, tudi kake posebno hude bolezni ni bilo. Kake nasprotnosti so iskali z lepim poravnati in občno spoštovani in ljubljani so živeli v miru in najlepši edinosti svojimi ovčicami in gg. duhovnimi pomočniki.

Kako so delali za svoje in svojih vernih zveličanje, priča tudi to, da so bili teh 25 let dvakrat romali v sveto mesto Rim (enkrat sem bil jaz v njih družbi) in so se poklonili svetemu očetu papežu, maševali in molili na grobih ss. Petra in Pavla v Rimu, v hišici Marije Device v Loreti, v Padovi pri sv. Antonu, v Asisu pri sv. Francišku Seraf. in po premnogih družih svetiščih tudi za vas, za vaše otročiče in za dušni in telesni blagor cele duhovnije. Ker je bilo v Rimu več romarjev Slovanov in Slovencev skupaj, so enkrat celo slovensko pridigali v Rimu v cerkvi sv. Klemenca, kjer je pokopan

slov. apostelj sv. Ciril, brat sv. Metoda, kateri počiva na Velehradu na Moravskem. Vse to in brez števila družega kaže in priča, koliko ljubezen in gorečnost so imeli in imajo prečast. g. 25letnik do vas in do vaših živih in mrtvih, ki počivajo na tem pokopališču okolo cerkve.

Omenim naj še, da preč. g. dekan so v teh letih imeli kacic 11 čč. gg. kaplanov in pomočnikov, katerih 2 sta v večnosti, njih precej je danes pričujočih tukaj in z vsimi so živeli v blagem miru in edinosti. In znatno število mladencev iz spoštovane starološke občine je postalo v teh letih duhovnov, kar množi slavo gospoda 25letnika in je fari v veselje, dušno korist in čast.

Dalje ne bom o tem govoril, samo ako se še nazaj ozremo, bodi opomnjeno, da pri sv. Petru so nekega kalvinca sprejeli v sv. katoliško cerkev, v Šturiji na Vipavskem pa neko judinjo kerstili.

Zdaj mi pa dovolite, spoštovani poslušavci, samo nekatere opombe, ki zadevajo posebej jubilate, zlatomašnike ali sploh bolj stare duhovne:

Znano je slehernemu, da samo s 4. zapovedjo je Bog sklenil obljubo starosti: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel na zemlji.“ Skušnja uči, da duhovni v priméri z neduhovnimi svetnimi ljudmi delj časa živé, sploh mnogo delj časa počéz. To pa mnogi tudi v tem primerljeju, ako so v mlajših letih bili odveč šibki in slabotni Bog je namreč neskončno zvest in svoje obljube sploh spoľnuje. Eden katoliških pisavcev pripoveduje nedavno to-le: Prav mlad meni znan duhoven je bil hudo na persih zbolel in več let je bil nezmožen za vsaka dela svojega poklica. Njegov zdravnik ob tistem času — bil je protestant — mu je rekel: „Povedal Vam bom

čisto naravnost. Po moji misli se bodele oteli, zato ker se postali katol. duhoven. Ako bi si bili izvolili kak svetni poklic, bi pač v kratkem umerli: in zakaj to? ker svetni mladi gospodje, ki so bolehní, si vender mislijo, da marsikterim veselícam, tovaršijam se ne morejo, ne smejo odtegniti. Pa tudi po cele ure dolgo tičé po zaduhlih prostorih, ki so napolnjeni s prahom, s tabačnim dimom, pa brez zdravega zraka dolgo v noč, in s tem storé, da njih bolehnost se izide v smertno bolezen.“ Beseda zdravnikova se je spolnila pri mladem gospodu: ozdravil se je, začel zopet delati v duhovski službi in zdaj je starček z belimi lasmi. — Pisatelj pravi dalje, kako kaže skušnja, da naj večí večina katoliških duhovnov dospeva do starostne dobe, t. j. do spolnjenja šestdesetega leta in še dosti višej, in da mnogi izmed teh pridejo do 70., 80. leta, ter pripoveduje nekatere izglede iz Monastirske (Münster) škofije.

To je res prav natorna pot; moram pa zavrniti ljube poslušavce na to, kar sem omenil malo prej, namreč na 4. božjo zapoved: „Spoštuj očeta in mater, in boš dolgo živel na zemlji!“ In kdo lepše dela s svojimi starši, kakor premnogi duhovni? Znano je, kako prisereno je sv. Avguštín ljubil svojo mater Moniko, pa tudi, da je doživel visoko starost 76 let. Tacih izgledov najdete silo veliko v življenju svetnikov. Imamo pa tudi obilno tacih izgledov iz sedanjih časov in iz domače dežele. Poznal sem pred nekaj leti zlatomašnika, ki je bil eden Vaših. Visoko v hribih je imel svojo duhovsko službo še bolj v močnih letih, pa iz ravni je vzel k sebi svojo sivo-staro mater, pa še dve sestri, ki ste ji stregli. In kako lepo je delal s svojo materjo kaže to-le: Ko je bila mati že vsa omagana in le na postelji, jo je še v tem in unem prašal sin duhoven za svét in nauk, dasiravno je bil sam močno bistroumen in čversto študiran. Ne bom pojasnoval, kako lepo je stregel materi in kako z veseljem je prijateljem o njej govoril; zato je pa tudi umerl kot zlatomašnik. Vem, da, jih je prav veliko izmed vas, ki so ga poznali, ker ni čez 10 minut od tod, kjer so njegovi ljudje mati in sestre stanovali — sicer že pred mnogimi leti. Prav prijazen in ginljiv izgled, kako Bog poplačuje z visoko starostjo duhovne, ki so starše ljubili, sem doživel ravno pretekle dni. Sv. Magdalene dan (22. jul. t. l.) smo bili na kosilu pri prevzv. gospodu knezu in škofu, ker bili so tam prevzvišeni goriški nadškof gost našega premil. škofa. O tej priliki so naš višji pastir enemu odličnih gospodov pri mizi napili in srečo vošili, ker v malo dneh je imel obha-

jati svojo zlato mašo. Gospod se je z vso priljudnostjo zahvalil za napitnico in pri tem omenil, da za svojo visoko starost in torej za bližnjo zlato mašo se ima zahvaliti molitvi svoje pokojne matere, katero je od 5. latinske šole neprenehoma podpiral, jo silno ljubil in ko je postal duhoven, je mater najpred ko je bilo moč k sebi vzel, ktera je tudi pri njem umerla in ji je on oči zatisnil. Ali ni ginljiva ta ljubezen matere do sina in sina (ljublanskega milgsp. prošta dr. Leonarda Klofutarja) do matere?

Ali hočete slišati še bolj bliženj izgled?... Imam prijatelja, ki je ljubil svoje starše, svojo mater, kakor jo le dober otrok ljubiti zamore. Kot duhoven je vzel mater k sebi, delal z materjo kakor naj boljši sin — in pri njem, djal bi, v njegovem naročji so mu poslednjič mati umerli, — in ta dobri sin ni noben drugi kakor prečastiti gospod 25letnik, preljubljeni vaš gospod dekan in župnik. Pa še to. Kakor so prečast. g. dekan v mladosti bili zelo slabotni, šibki, skoro bolehní, prestali so naj nevarnišo smertno bolezen — in vender so zdaj v 70. letu. Tako dobrotljivi Bog povračuje otrokom, kateri ljubijo svoje starše od mladih nóg in lepo z njimi delajo. Kteri tedaj tudi izmed vas, preljubi želite dolgo živeti, mirno živeti, spoštujte svoje starše!

K temu še en nauk, djal bi, v izgledih. Preljubi katoliški verniki! po nauku sv. evangelija so vam vaši starši v duhovnem pomenu tudi vaši duhovni pastirji — ti so vaši očetje in vaše matere skupaj! Spoštujte tedaj očeta in mater, spoštujte svoje duhovne pastirje, ako želite dolgo živeti in da bi vam dobro bilo na zemlji. In zares, kteri duhovne žalijo, zasramujejo, preganjajo, z gerdimi imeni pitajo, o njih nespodobno v časnikih pišejo itd., se jim ni nadejati dolgega življenja — saj mirnega in dobrega ne. Žalosten je konec tacih in velikrat prav strašan in grozovit. Iz nekega mesta našega cesarstva dobil sem pred nekaj mesci prijateljsko pismo, katero pripoveduje med drugim to-le: Pred nekaj časom je smert tukaj pobrala moža višjega stanú, kteri je sovražil duhovski stan in menda rekel: „Pred duhovni se mora pljuniti!“ Mislite si pa strah in grozo: „Ta človek je dobil bolezen: raka na jeziku in na nebezu, za tem je tudi umerl!“... Smert strašna tacih nesrečuih, ki so duhovstvo zasramovali, pa ni ravno redka in marsikteri izmed vas vé sam kaj podobnega povedati, — toda latinski pregovor pravi: „Exempla sunt odiosa“ — „izgledi skomino delajo!“ Ohranite torej nauk: „Spoštuj očeta in mater, spoštuj tudi duhovne očete, du-

hovne služabnike, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.

Vam starološkim občanom pa čast in poštenje, ker ste zapoved spolnovali skoz 25 lét do svojega ljubljeneega, prečast. duhovnega očeta, gosp. župnika in dekana, kakor so oni vas ljubili in z očetovsko dobroto za vas skerbili. Za vse pa naj veča čast in hvala trojedinemu Bogu, ali kakor molimo v zahvalni pesmi: Hvalimo Boga Očeta in Sina in s S. Duhom preslavljajmo in hvalimo ga na veke!

Dober strelovod!

Nikedar ni bilo takó potrebno varovati se proti strelji, kot sedaj. Naši pradedje uporabljali so, kedar je pretila nevihta različna protisredstva. Glavno protisredstvo pa je bila vsikdar molitev. Pobožno sežigali so naši pradedje oljčne mladike, blagoslovljene v cerkvi na cvetno nedeljo, na ognjišči, kazaje na ta način, da so se pomirili z Bogom in da naj se toraj peklenski vladar pobére. Prižigali so tudi pred kako sveto podobo visečo na steni svetilko ali pa blagoslovljeno svečo in ondi molili. O, lepa vernost naših pradedov! Tudi zvonjenje... toda o tem moramo molčati, kajti moderna znanost terdi, da zvonjenje ne samó ne ubrani strele, temveč ravno nasprotno, ono jo neki še privabi. No, bodi temu že takó ali takó, če bi se zvonjenje opustilo, molitev pa nikakor ne. Ko je ponoči 15. maja 1861 udarila strela v salezijanski oratorij v Milanu, švignila je tudi skozi sobo rajnega Don Boska, ustanovnika salezijanske kongregacije, takó da je bilo njegovo življenje v največji nevarnosti. Tedaj se je zdelo Salezijancem primerno, napraviti na strehi strelovod. Don Bosko jih je mirno poslušal in kakor bi jim priterjeval, dejal je: „Videli bode, napravil Vam bodem tak strelovod, da bomo za vselej varni.“ Salezijanci verovali so njegovi besedi in pričakovali, da bode nasadil na streho dolg železen drog s pozlačenim koncem, katerega se bode držala dolga kovinska vervica, vodeča v kak vodnjak. Toda ko le ni bilo nikacega strelovoda videti, tedaj so ga vnovič opominjali. „Le brez skerbi bodite, napravil Vam ga bodem prav gotovo.“ In verjeli so njegovi besedi in pričakovali, da bodejo v kratkem zagledali na strehi dolg, železen, na konci pozlačen drog. A ko le ni bilo ničesar, opominjali so ga zopet. „Videli bode, da ga bodem postavil,“ odgovarjal je Don Bosko.

In res, še tisto leto postavil je strelovod na streho, in sicer kar je še najvažnejše, on sam. Pripravil je salezijance najprevo na le-to

slovesnost s prejetjem ss. zakramentov. Nek večer pričakovali so ga z godbo na dvorišču, hoteč z glasbo proslaviti le-tó slovesnost. Okolu štirih popoldne prišel je z jednim klerikov Don Bosko iz svoje sobe, deržeč v roki majhno, a posvečeno podobo Matere Božje. Zlezel je po lestvici na streho in jo priterdil na istem mestu, kjer je bila nedavno strela udarila. Kakor prikazen iz nebeških višav zerli so Salezijanci tá prizor. Nihče se ni upal ziniti niti besedice. Le na koncu zaigrala je godba „Ave maris Stella...“

Don Bosko pa se je obrnil k njim ter dejal: „Če Vas bodejo tovariši opraševali, zakaj stoji tu kip Marijin, recite: Treščilo je bilo nekđaj na tem mestu, grozila nam je smert, pa Marija nas je rešila.“

In res, neštivilnokrat ozirali so se poslej Salezijanci v kip Marijin z zaupanjem, in njihovo zaupanje ni bilo osramočeno. Strelovod Don Boskov bil je res najboljši, kajti premnogi viharji vrešali so poslej, a hiše salezijanske v Milanu niso razrušili, ravno nasprotno, ona si je poslej v vseh delih sveta napravila svoje družnice.

Socijalizem.

(Razgovor. — Iz italijanskega.)

(Dalje)

„Otroci so dél očeta — pravijo Leon XIII — in takorekoč pomnožitev njegove osebe.“ Zatoraj če si je oče pridobil lastnino kake stvari na legitimen, postaven način, ima tudi pravico prepustiti le-tó lastninsko pravico tudi svojim otrokom. Nadalje je tudi to treba uvaževati, da ako ima oče dolžnost skerbeti za svoje otroke dokler živi, preskerbeti jih mora tudi za slučaj svoje smerti. Izločen je samó slučaj, da mu je to fiziško ali pa moralično nemogoče.

Čujmo nekoliko, kaj pravijo o tem sv. Oče:

„Sveta naravna postava je, da mora Oče hraniti in v vsakem oziru skerbeti za svojo družino. Otroci njegovi, ki namnožujejo in nadaljujejo osobo očetovo, imajo pravico do sredstev, s katerimi zamorejo dostojno preživiti se na težavni poti življenja; da se morejo kolikor možno boriti se proti nesrečam. Oče mora na vsak način pustiti otrokom dedščino v primernih, uporabnih dobrih, kolikor je to v njegovih močéh.“

In naposled kaj je prav za prav rodbina? To so otroci rojeni v zakonu. Tudi rodbina, kot individuum, ima višje in važnejše pravice kot pa država. Država je za rodbino. Niti smert očetova ne opraviči države, razpolagati z dóbri rodbine; vsako tako razpolaganje bilo bi keršenje naravnih, človeku prirojenih pravic, kajti le-tá dóbra so lastnina otrók, zastopnikov umerlega očeta.

Samó kdor hoče ob stroških družih ljudij živeti, more zanikati opravičenost teh terditev.

Na primer. Hišica, katero si si pridobil z delom, pritergovanjem in varčnostjo, je zate tolažba, da jo

bodeš mogel kedaj zapustiti svoji ženi in otrokom, da jim bode pribežališče. Bi li bil tedaj zadovoljen, če bi se po Tvoji smerti kadó polastil tega tvojega posestva vsled svoje premoči?

Tone: To bi bila skrajna nesramnost.

Janez: In ako bi se socializem razširil v širje kroge, godile bi se še vse drugačne nesramnosti. Papež pravijo, da socializem ni v nobenem slučaju delavcem vgoden, pač pa v vseh škodljiv. Oni imajo pravico, da se živé z delom. Njihovo življenje je postavljeno na zaslužek katerega dobé za svoje delo.

Čemú ga jim toraj socializem hoče vzeti? Ako mu vzameš zaslužek, je-li ne mora poprej pridni delavec postati lenuh, hudodelec, nasilnik? — O, če bi delavci spoznali krive nauke socialistov, zaverгли bi jih in zamašili si pred njimi ušesa. Takó zahteva njegova čast, njihov blagor, kakor tudi čast in blagor njegove rodbine. Leto zahteva njegova čast, kajti socialisti hočejo napraviti iz delavca tatú; letó zahteva blagor njegove rodovine, kajti socialisti ne razločujejo med tem, kaj je moje in tvoje in so pripravljeni uzeti vsakoršen imetek tudi vdovi in sirotam delavčevim.

Sicer pa je tudi enakost, katero oznanjajo socialisti, nezmisljena, ker je nezveršljiva, nedosegljiva.

Tone: Kakó to misliš?

Janez: Čisto naravna, popolnoma nemogoča je taka enakost. Ako bi bili vsi bogetaši, bili bi tudi vsi gospodje. Tedaj bi ne bilo niti kmetov, niti mizarjev, niti vincarjev, niti trgovcev, niti krojačev itd. Človek znati bi moral vsa rokodelstva, ako bi hotel živeti.

Tone: Tedaj bi se morali celó posloviti od čevljev, ker bi nikjer ne bilo nobenega čevljarja. Bosi in nagi in brez klobuka bi morali letati okoli. Pa morali bi tudi biti ali vsi modrijani ali vsi nevedni tepci, ker nikoli še niso imeli vsi enakih darov.

Janez: No, vidiš, ali si sedaj razumel?

Tone: Popolnoma. Prišežem ti, da sem se sedaj mahom otresel vseh socialističkih čenč.

Janez: Prav, prav! — Sveti Oče pravijo o socialistički enakosti, da nasprotuje naravi sami. „Narava je napravila med ljudmi mnogo in zeló velikih neenakosti, neenakosti po duhu, po zdravju, po močéh. To je brez dvoma vgodno posameznim in občestvu, ker je za življenje neobhodno potrebno, da so i različne zmožnosti i različna opravila. Da pa je mogoča različnost opravil, potrebna je bistveno različnost premoženja.“ — Dovolj za danes!

Tone: Smem li upati, da se bodeva še kedaj o tej stvari razgovarjala? — To me neizrečeno zanima.

Janez: Gotovo, dragi moj, če te veseli, imela bodeva v kratkem zopet priliko, preresetavati delavsko vprašanje.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Ljubljana. Vincencijeva družba je v praznik Čistega Spočetja imela v Marijanišču zjutraj sveto mašo, zvečer ob 7ih pa shod v svojem stanovanju na starem tergu. Poročal je milostni gospod prošt dr. Anton Jarc o konferencah, kako zelo da število sirotinskih otrok narašča, število darov pa ne v tej

méri. Med znatnejšimi darovi je 100 gld. zapuščine po pokojnem župniku Dobrovskem č. gosp. Jerneju Babniku, ki na še niso izplačani (tako tudi še ne 200 gld., ki jih je blagi ranjki volil za Jeranove di-jake, za „dijaško mizo!“ Vr.)

Prečast. gosp. kanonik A. Zamejic priporoča, da naj bi udje pridniše zbirali darove za družbo „Miklavž,“ pravi, da je dečkom prinesel zbirko čez devetdeset gld., ter bili so iz tega z raznimi darovi razveseljeni.

Dr. Lampe je poročal, da Marijanišče ni še nikoli imelo toliko dečkov, kakor zdaj, namreč 153 vsih skupaj. Bilo je res z njimi veliko opraviti, so pa v obče dobrega duha in gre vse gladko; tudi bolezní ni bilo letos, kakor lansko leto. Med dečki je 15 gimnazijcev in 4 bogoslovci dozda iz te naprave. — Gotovo velika dobrota za mladi sirotinski svet je Marijanišče; Bog daj obilnega blagoslova in dosti dobrotnikov!

Sušijo se glasovi, da saj še ena konferenca sv. Vincencija bi bila v Ljubljani zelo potrebna!

Zvonček sv. Jožefa iz Prjedora v Bosni.

Tudi pri nas, akoprav bivamo med razkolniki in mahomedci, imamo sveto-mile zornice vsaki dan milostnega časa v „Adventu.“ Svete adventne zornice, kako verno in upno, dušo prešinjivo napovedujejo rojstvo, prihod solca pravice — Jezusa Kristusa. V času teh zornic pa vzhaja svitla, najlepša zvezda zgodnja danica — Marija Devica brez madeža izvirnega greha s očeta; za ta slavni Marijin praznik dobila je uboga cerkev sv. Jožefa tukaj, prav lep milodar, velelepo in veliko sliko čistega Spočetja Device Marije. Vzvišeno, verno-pobožno, častito in umetnostno je slikana in vpodobljena jedina izmed Evinih hčeri, ktera s pervim, z izvirnim grehom omadeževana ni bila. Slikala je to nebeško milo podobo redovnica uršulinka v glavnem mestu Slovenije; častita predstojnica uršulnske družbe in redovne hčere njene — neveste Kristusove pri cerkvi presv. Trojice v Ljubljani, so jo blagodušno poslale v cerkev sv. Jožefa. Dva mladenčca nosila sta sv. sliko, med opravljanjem angeljskega pozdravljenja Mariji Devici, z železničnega kolodvora v župnijsko stanovanje, od tod pa v cerkev Njenega ženina sv. Jožefa.

Postavili smo podobo na tabernakelj jedinega glavnega oltarja, kjer bo izpostavljena sv. adventni čas, v šmarničnem mesecu majniku in o večjih Marijinih praznikih. Za slavni praznik čistega spočetja smo jo slovesno okinčali in sijajno z mnogimi lučmi razsvetlili; tako lepo, da celo merzla in mlačna serca v veri so se ogrela, osvežila in bila ganjena; verno-pobožni katoliki pa so sveto se razveselili in spodbujeni bili. Gledajoči na nebeško milo in lepo Marijino podobo so verniki, zbrani v cerkvi, Boga molili, Marijo Devico častili in prosili, posebej za častite njene dobrotnice; pa tudi za vse druge dobrotnike, za zidavo nove cerkve sv. Jožefa tukaj. V torek in saboto je zornica z najsv. daritvijo nove zaveze in sv. rožnim vencem za vse blagoselne dobrotnike in dobrotnice, kateri so darovali za to istinito siromaško cerkev, koji so pomagali, da se je pripravila triverstna opeka in apno za stavbo velepotrebne dostojnije cerkve rednika Kristusovega v novi rimo-katoliški župniji; pa molili tudi za one, ki bodo dobrotljivo še pomagali, da pridobimo kamenja, stavbinskega lesa in druge potrebne stvari za novo hišo Božjo.

Na izplačilo za VI. peč opeke moralii smo nekoliko se zadolžiti, da smo opekarje izplačali. Brez usmiljenih srec bratov in sester naših po veri, cerkvi in narodu, nismo zmožni napredovati v tem svetem podjetju.

Ako se bo še dobrotljivo pomagalo, da se bo zsmogla sozidati nova cerkva tukaj, v večjo slavo Božjo, v čiščenje Marije Device in sv. Jožefa, bo gotovo sprosil varh, rednik in krušni oče Sinu živega Boga, da bodo vsa dobra podjetja v Sloveniji še bolje vspevala in obilnije bodo oblagodarjena. Tudi posameznim dobročiniteljem bo sprosil dušnih in telesnih, časnih in večnih blagodarov. V podjetju hiše Božje smo pri sredinji, a dalje ne moremo. Predno bi zamogli novo cerkev postaviti sami, bi se do onda skazilo to, kar smo dosedaj pridobili.

Marija-Zvezda v Bosni. (Lepe slovesnosti in delo oo. Trapistov v prid Bošnjakov.) Te dni je bil slovesno blagoslovljen novo ustanovljeni podružni samostan Marijin grad v naselbi Windhorst. Preč. gospod opat P. Bonaventura so v prvo ondi opravili daritev sv. maše. Naselci, večinoma Obrenci in Vestfalci, so bili v obilnem številu pri sv. maši. — Praznik čistega Spočetja se je v Marija-Zvezdi prav slovesno obhajal. Po spodbudni pridigi zjutraj je več novincev prejelo redovno obleko Trapistov, med njimi en mašnik iz Weingartena na Virtemberškem. Eden koristov je storil slovesno obljubo. Okoli pol 9ih so milostni gosp. opat Bonaventura imeli slovesno veliko mašo. Pod njihovim obročjem so naslednji kraji v Bosni: Opatija Marija-Zvezda pri Banjaluki, pa podružnici Jožefov tabor v naselbi Rudolfov dol in Marija stan v naselbi Vindhorški. Dalje Marijin dol v Dalmaciji; po vsih postajah so trapiški očetje in bratje, ki so v poslednjih sedem letih izšli iz matrine hiše v Marija-Zvezdi. Razun teh je našemu mil. gosp. opatu izročeno duhovsko vodstvo sester presv. Kervi v Bosni, pravi dopis. — Verh tega so prečast. gosp. banjaluški škof opatu izročili župnijo Jozefdolske naselbe, koder so naseljeni več del prebivalci iz Šlezije. Pečajo se Trapisti večinoma z odgojo ubožne katoliške mladine v prid človeštva in sv. katol. Cerkve.

Z Dunaja. (Nekteri opomini o vzgoji.) (Konec.) Serdica vzgoje, kakor sem že omenil, je v očetovi hiši. Nekateri mislijo sicer, da more šola napraviti karkoli iz otrok; ali to menenje je popolnoma krivo in napačno. Šola res lahko blagodejno vpliva na serce in čuvstvo otrokovo, toda le na podlagi domače vzgoje. Če pa je otrok že od doma popačen, tedaj je pogosto ves trud katehetov in učiteljev le bob v steno. — Če pa je otrok doma dobro in strogo vzgojan, tedaj je šolska vzgoja šolniku in učitelju verstva lahko opravilo. Otrok, ki vboga stariše, vboga tudi učitelje, jih spoštuje in jim zaupa. Otrok pa, katerega domá zanemarjajo, ali so mu preveč prizanesljivi ter morebiti njegovo termoglavost občudujejo kot dokaz nadarjenosti, pri takem otroku je rado zgubljeno prizadevanje in opominjevanje v šoli. Vsak učitelj in šolnik mi bo v tem rad priterdil. Tacega otroka sicer še lahko včasih ganemo, da si je v svesti svoje krivde, — ali to ganjenje nima stalnosti. Kmalu se razkadí, kakor dim. — V otročjih mladinskih letih ne bi smel otrok imeti lastne volje. Volja dobrih staršev ali poštenega kerščanskega učitelja mu bodi zapoved. Ako pa se

mu stariši le enkrat udadó, stvarili so s tem nevaren stan, zgubili del očetovskih svojih pravic. Otrok se bode o vsaki priliki skliceval na ta slučaj, jokal in kričal, ali pa toliko časa nadlegoval svoje predstojnike, da se mu zopet spolni njegova volja. In če se je to zgodilo, se škoda ne dá več popraviti: vzgoja ni obrodila nikacega sadú. Zato je potrebno vsakako, da more učitelj vsako svojeglavnost in termoglavost po prestopku več ali manj občutno kaznovati. Če mu pa to ni dovoljeno, potem ne more doseči nobenega vspeha in njegova veljava je zgubljena. (Pač imamo izgledov, da se „smarkovi gospodiči“ z naj boljših učiteljev norčujejo. Zakaj?) Rek: „Učitelj naj dosega svoj namen z ljubeznjivim, dobrotnim, prijaznim prigovarjanjem.“ je jalov, osobito pri razuzdancih. Rad bi ga poznal tistega čarodejca, ki bi bil zmožen na tak način kaj doseči. Pri surovih, spridenih, hudobnih paglavcih pomagati samo jelno sredstvo še nekaj, in to je tisto, zoper katero ugovarjajo, če tudi ga sv. pismo priporoča; zato se tako godí.

Oj, koliko otrok bi bilo čisto drugačnih, koliko bi se jih popolnoma ne spridilo, ako bi jih predstojniki vsakokrat, kedar storé kaj napačnega, takoj primerno strahovali. Vsaj velja vzlasti pri dežji vzgoji izrek pesnikov: „Principio obsta; sero medicina paratur!“

Koliko surovosti se vili v življenji že pi malih paglavcih! Sum sem bil priča, ko je 12leten paglavček s pestjo grozil opominjajoči in svareči materi. Sum sem videl, kakó je spačen sin, katerega so v mladosti razvadili in ki je hotel od očeta poslednje težko prislužene novce, vergel starega, slabotnega očeta po stopnjicah dóli. Slučaji, da otroci spolé stariše iz hiše in od doma, da gerdó delajo z njuni ter jih celó telesno poškodejejo, žali, niso reki! — In otroci sami! Je-li se ne ometavajo čestokrat na javnih prostorih in se li ne poškodejejo nevarno? In kako mirno in previdno mora iti večkrat odrasel človek memo tacihi potepuhov, da ga ne zasmehujejo in se ga ne loté s palicami ali kamenjem! V cerkvi pred Najsvetejšim vedejo se dostikrat takó, kot bi se niti na prostem ne smeli! Razgovarjajo se, smejejo, prodajajo zijala, se sujejo, letajo semtertja in motijo odrasle molivce in čestokrat tudi mašnika samega. Niso li vredni prav ostre kazni.

V časnikih beremo da so 14—15letni fantalini mnogokedaj najbolj prekanjeni tatovi, ki celó najboljšim skrivnim policistom delajo preglavice. In mnogo tega bi ne bilo, ako bi stariši otroke že v prvi, zorni mladosti privadili na neogibno spoštljivo pokorščino, prvi pogoj in temeljni kamen vse kasnejše vzgoje.

Janez Repič.

Božienica sv. Franciška Serafinskega.

(Prosto poslov.).

Že v zlatih zvezdicah se nebes blišči,
Francišek praznuje čas svete noči;
Izumi mu duša prav ljubke reči:

Za Božje premiljeno Deticę,
Napravi tam v gozdu si jaslice,
Pobožne povabi tje množice.

In množice rade ga slušajo,
Od daleč in blizo prihajajo,
Da ljubega Jezuščka hvalijo.

Ko sveta se pesem Mu v čast glasí,
Tik jaslic Frančišek vesel kleči,
Serafsko serce ljubezni žarí,

Zveličarja vgleđa njegovo okó,
Prihaja kot Detice na zemljó,
Z nebeško svitlobo obdan lepó.

Navdušen svetnik povzdigne glas:
Oj Detice Božje je tu pri nas.
Ljubimo, molimo ga večni čas!

In čudo! zdaj vidi vsa množica,
Nebeškega milega Deteta,
Ter v prahu klečeča moli Ga.

Zaupno Te prosim, o Jezček, daj
Dospeti do jaslic v nebeški raj
Slaviti s Frančiškom te vekomaj!

Radoslav.

Zahvala Mariji.

Črna noč. Vihar razsaja,
Grozovito grom bobni;
Temna megla vse obdaja
In na nebu zvezde ni.

Iz oblakov strašno sivih
Švigne blisk v oči mi kar;
Zdajci množ žrel pogoltljivih
Mi zakrije svitli žar.

Tik pred mano pogubljenje,
In krog mene strašna noč,
Neizmerno osamljenje; —
Kdo rešilno da pomoč?

Daj pomoč mi, daj rešenje,
Pravo pot mi daj, nebó!
Pelji zopet me v življenje
In razjasni mi temó!

Večni čul je prošnje mile,
Zvezdo svitlo je poslal,
Da me reši grozne sile,
Da umiri skušnjo val.

Zvezda svitla je danica,
Krasna, da krasnejše ni;
Ona moja je Kraljica,
Za njo serce mi gorí.

Ti Marija si danica,
Si razjasnila mi noč,
Rajska ti si zavetnica
Zmagala sovražno moč.

Sprejmi milostno pozdrave,
Ki hvaležno se glasé:

„Ave, Ti Danica, Ave!“
Kliče radostno sercé.

S. M. S.

Brezmadežna.

(Prosto poslov).

Kedo je Ona Deva prečastita,
Ki vstaja kakor zarja jutranja,
Svit mavrice obleka Nje odsvita,
Obličje rajske milo se smehlja? —

Marija je, brezmadeža spočeta,
Ki sterla kači glavo je moči;
Življenje Nje lepót je versta svéta,
Ki vabi vse v nadzemski raj častí.

Kedo je ta preveličastna žena,
Izvoljena, kot solnca svitli žar,
Enaka Nji ni bla, ne bo nobena,
Stvarjenja vsiga je najlepši stvar?

Marija vir je milosti, dobrote,
Zaklade rajske ona vse delí,
Varuje vernika kužljive zmote,
Če se v zavetje Njej priporoči.

O kdo je mati rajske-ljubeznjiva,
Nad luno krasna, venec je zvezdic;
V dobroti milo k sebi nas poziva,
Ki rada v sredi lepih je dušic?

Marija ta je z Jezuščkom v naročji,
Dovoli vsim objeti ga sladkó,
Ki bližajo v ljubezni se otročji,
Podá jim Ona vsmiljenja rokó.

Mogočna, kdo je vzvišena Kraljica,
Strašna kot versta oroženih trum?
Sovražnik duš bojí se Nje zaklica,
Ime mu Njeno vzame moč, pogum:

Marija je, ki v boju nam pomaga
Doseči zmago zoper kralja tmin;
Zato češčena naša Mati blaga,
Češčen na veke Jezček Njen je Sin!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Amerikansko. Amerikanski Slovenci so napravili veliko družbo in se bode sošla na shod v kakem mestu, morebiti v Joliet-u — in se posvetovala kako bi napravili veliko amerikansko zvezo — „Jednoto.“

Zopet nov slovansk list. V Washingtonu, Street San Francisko, ima vsako soboto izhajati „Dalmatinska Zora“ v hervaškem jeziku.

V Valley-u, Wasch., so pristopili 29. oktobra naslednji slovenski otroci k prvemu sv. Obhajilu: A. Vrenbov, A. Peternel, M. Malej (najberže tako se mora pisati to slov. ime, ne pa Mali), A. Zalokar, W. Zalokar, J. Tomše, M. Vrenhov, J. Salokar in

Uršula Uderman. — To kaže, da mora ondi biti mnogo Slovencev.

V Red-Jacket-u, Mich. je škof Vertin posvetil krasne kipe sv. Petra, sv. Jan. Kerstnika, sv. Matija in sv. Barbare, ki so visoke po 6 čevljev.

V Rockevale, v rudniku, se je poškodoval g. Jan. Lovše, in so ga peljali v bolnišnico.

Azija. (Suženjstvo v poganstvu, svoboda v kerščanstvu.) Škof Grassi, apostolski vikar severnega Šan-si, poroča:

V teku celega letošnjega leta smo videli vsaki dan v naši stolnici provincije Tai-juen-fu dolge karavane mladih deklet in mater z majhnimi otroci. Nekatere med njimi gredo peš, gnane kakor živina, druge sedé na mulah, konjih, oslih ali na ogromnih vozech, kakoršne rabijo pri prevažanju žita. Te ženske so pokrite po leti z revnimi cunjami, po zimi pa z ovčjimi ali kozjimi kožami. Reve ženejo v gosti tolpi proti južnemu delu provincije ali tudi v Hunan, ker prodane so, prodane, oj, od lastne rodovine!

V kratkem času, ko pišem te besede, se peljeta pred našo hišo dva voza, na katerih je okoli trideset mladih in starih žensk, ako ne štejem onih, ki so na konjih, ali ki gredo peš. Spremlja jih številna eskorta Hunanskih prebivalcev, oboroženih s sabljami in nožmi. — Kdo ne spozna dobrotljivost kerščanstva, ki se povsod trudi sužnjost odpraviti!

Oceanija. Misijonar in dva mlada Kanaka z Gilbertovih otokov v Vatikanu. Dne 18. julija t. l. podelili so sv. Oče avdijenco O. E. Bontemps u, misijon-skemu predstojniku mikroneškega vikarijata, z dvema novospreobrnjencema, Patrikom in Janezom, katera je predstavil kot prvo pridobitev za kerščanstvo na Gilbertskih otocih. O. Bontemps je prvi zasadil križ na teh otocih, kakor vzvišeno znamenje katoliške civilizacije. Sv. Oče so z veseljem sprejeli kot darilo prvi katekizem, izdan v jeziku, katerega govoré na Gilbertovih otocih. Čudili so se lepoti tega jezika, ko sta Patrik in Janez klečé odmolila „Ave Marijo.“ Ko so se povernili v svoje stanovanje sv. Oče, niso pozabili svojih sinov z Gilbertovih otokov, ampak še tisti večer jima so poslali zelo lepo srebarno svetinjo.

V starih časih so vlačili pred prestol cesarjev zmagane narode, z uklonjeno glavo, vsled sramote in obupa. Sedaj pa vidimo pred prestolom, katerega je postavil Konstantin, prav tako zmagavce — misijonarje kakor tudi zmagance — novospreobrnjence, otroke jednega Očeta. Obraz se jim sveti sreče in radosti, kljub vsej razliki plemen in telesnih barv se ljubijo resnično z bratovsko ljubeznijo.

Amerika. Misijoni v Novi Mesiki. Videvši škof Chapelle, da v njegovi škofiji vedno bolj pomanjkuje duhovnov, se je podal v začetku tega leta na Francosko, da bi dobil nekoliko misijonarjev. Obiskal je po versti škofije Clermont, Rodez, Mende in Lijon. Nadalje se je mudil po semeniščih, kjer je z zgovorno besedo popisoval objokovanja vredne razmere narodov, kateri so njegovi skerbi izročeni. Njegovo navduševanje ni bilo brez uspeha: Devetnajst bogoslovcev, katere je ganilo žalostno stanje katoliških misijonov v Santa-Fe, je zaželelo misijonariti pod vodstvom škofa Chapelle-a.

Nova Mesika se razširja med Tehasom, Arizona, Colorado in Mesiko in je gorata pokrajina nekaj stotin metrov nad morsko gladino. Tu prebiva nad 200.000 Mesticev, ki so nasledniki nekdanjih španjskih naselnikov, in okoli 30.000 Indijancev raznih plemen.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec grudni (december).

a) Glavni namen:

Sv. Cerkev na Španjskem in Portugalskem.

b) Posebni nameni.

19. **S. Adjut.** Sv. Oče. Odvernjenje velikih težav povernjenja k sv. Cerkvi. Bogu dopadljivo razlaganje težavnega stanja.

20. **S. Amen in tovarši.** Vojaški stan. Delavske in pomočniške družbe in njih predstojniki. Znanstveno početje.

21. **S. Tomaž apost.** Prav posebno molitve potrebni duhovni. Moč in serčnost za odvernjenje pohujšanja. Spreobrnitev 3 visokih gospodov.

22. **S. Flavijan.** Občinske volitve. Zunaj fare bivajoči župljani. Dušna in telesna verlost v poklicu. Dobre službe.

23. **S. Viktorija.** Hude skerbi mnogih keršč. mater. Pomoč za spoljevanje spoznanega poklica. Važno znanstveno podjetje.

24. **Četerta adventna nedelja. Sveti večer.** Vredna priprava na prihod Gospodov. Odvernjenje novoajdovskih božičnih razvad.

25. **Božič ali rojstvo našega G. J. Kr.** Zinaga ljubezni božjega Deteta nad merzlimi človeškimi serci. Vladajoči knezi. Zimska revščina ubožcev.

26. **S. Stefan.** Marijanske kongregacije trgovcev. Z branjem romanov spačeni duhovi. Kat. vredniki. Kadeetje.

27. **S. Janez Ev.** „Pospešitelji molitvenega apostoljstva.“ Težke zadeve mnogih dušnih pastirjev. Potolaženje razburjenih značajev.

28. **Praznik nedolžnih otročičev.** Mnogo nekerščenih odraslih otrok. Vedni boj za vstanovitev katoliške šole.

29. **S. Tomaž Beket.** Brazilija. Premaganje mnogih ovir ljudskega misijona. „Duhovni in obhajanci.“ Prestavljavne zadeve.

30. **S. Rajner.** Razširjanje in cvet bratovščine sv. Družine. Usmiljene sestre sv. Karola Borom. Jetniško duhovsko pastirstvo.

31. **S. Silvester.** Končanje leta v hvaležnosti in pokori. Vsi, ki so umerli tekom tega leta. Vse poslane, pa še ne uslišane zadeve. Umerli iz decembra in prih. januarja v apostoljstvu in bratovščini Jezusovega Serca.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprosnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov, Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad, in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Za srečo pri domači živinici. — Za zdravje na nogah priporočen Jezusovim ss. ranam, N. lj. Gospej presv. Serca, sv. Jožefu in svojim patronom. — Neprijetna zadeva, da bi se

skorej rešila Bogú in resnici na čast, pa nedolžnim v potolažbo, na prošnjo N. lj. Gospé dobrega sveta, sv. Jožefa in sv. Antona Pad. — Dobro pripravljenje mladine na božične praznike. — Tolažba zatirani Cerkvi od Deteta Jezusa za Božič. — Neka zelo nesrečna in ubožna Družina, da bi po usmiljenji Svete Družine J. M. in Jožefa bila rešena iz bridkosti, serčno priporočena. — Moč priporočen Naši lj. Gospej v bolehnosti za poterpežljivo in pohlevno serce ter za ljubo zdravje. — Skorej nepoboljšljiv pijanec in preklinjavec za spreobrnjenje. — Skerben oče, da bi se mu poročilo otroke kerščansko odgojiti, in da bi se neko podjetje srečno izpeljalo,

Listek za raznoterosti.

V Idriji, kakor piše „Slovenec“ 6. t. m., je katoliška delavska družba postala trdno in živo središče s svojimi več kot 200 delavci in prijatelji. O večerih se zbirajo v društveni sobi k poštenemu razvedrilu. Za Božič pripravljajo lepo veselico z godbo, deklamacijo, božično igro itd. — Idrija je od davno v dobrem imenu kot pošteno katoliška. Bog ji ohrani tudi verlega g. Fr. Ks. Goli-ja, ki se sliši, da je slabega zdravja.

Vercna. (Poterdilo.) Pod mednarodni nakaznici hvaležno prejel 130 gld. za srednje-afrik. misijon in sicer za čč. gg. misijonarja Geyerja in Davida 100 gld., in posebej 30 gld.

Gius. Sembianti, procurat. d. mis. Afrik.

Varujte se vender pijanosti, zlasti gerdega „šnapsa!“ O koliko ljudi v pijanosti mertvih obleži! Zapored se sliši: V gnojnici se pijan zadušil; — mertvega so našli; — zmerznil je na poti, pijan od žganja; — kap ga je zadela, ko se je bil žganja napil itd. itd. Ali ni silno žalostno, ko človek podoba božjo na sebi ogerdi in v takem stanu v večnost gre?! Ne gerdite zlasti naj lepših praznikov božičnih z ostudno pijanostjo, s poboji in drugimi nesnagami!

Poterdilo. Hvaležno poterjujem, da sem resnično prejel znesek 12 (dvanajst) gld. za zidanje farne cerkve v Žiréh.

V Žiréh, dne 11. decembra 1893.

Jos. Vidmar,
župnik.

V uršulinskem samostanu v Skofji Loki je 9. t. m. umerla č. M. Serafika Pokoren, 44 let stara. Postala je uršulinka l. 1864. Do l. 1891 je podučevala v vnanji šoli v 4., odkar je šola 5. razredna, pa v 5. razredu. L. 1890 je bila imenovana šolska učiteljica. M. Serafika je bila Ločanka in sestra kapucina čast. o. Ireneja. Ločani se bodo gotovo hvaležno spominjali izborne bivše učiteljice, ktera je vspešno podučevala 27 lét. Bog ji daj večni mir!

V praznik Čistega Spočetja so ob 10ih v stoljni cerkvi imeli veliko sv. mašo premilostni gospod knez in škof Cerkev je bila natlačeno polna. Po sv. maši so Prevzvišeni v papeževem imenu podelili popolni odpustek tistim, ki so spolnili k temu potrebne pogoje, namreč vredno opravili spoved in sv. Obhajilo itd.

„Influenca“ silno razsaja po Dunaju in gorenji Avstriji, pa tudi drugod. Nekdaj se je reklo, da je to premraženje ali prehlajenje. Stari imamo to nadlogo vsled starosti, mladi in otroci pa vsled premeškuženja; majhno manjka, da po mestih otrokom

že v zibki rokavic na roke ne natikajo in nogovic v čizme. Namesto tega se pa po drugi strani tudi vterjajo, namreč: na ledu in pri plesu pregreajo, pri turnanji roke, noge in vratove lomijo. Pa tako mora biti, kajti — napredujemo — v nečimurnosti, ne v pameti.

Iz dijaškega financministerstva. (Samoljuben govorček) Vprašanje: če je prijetno biti pri dijakih „financminister?“ Odgovor: Ne veste, kako je to prijetno! Kajti, celo nič ni nevarno, da bi se taki financar v denar zaljubil. Komaj namreč kakor marljiva puta svojim „piličem“ lepo število kebrcev skup nagrebe, že je zopet mesec pri koncu in kasirski „individuum“ na vrata potrka z veliko póló 158 imen, ter hočeš — nočeš — naštetí moraš 138 forin. 77 kebrov, da bi se skoro za ušesi pogrebel, kje jih boš uzel... No, svitle loške krone in toliko družih lepíh skladov: „srečen pot!“ Póló popusti ministru pa hajdi z denarci zopet po širnem svetu, od koder so prišli! To se je ravno te dni veršilo. Pa to še ni vse: „Miklavž“ nam je med drugimi pripeljal dečka, ki je zanj zahteval malo ne vso obleko, drugim za podplate, kako knjgo, in še marsikaj! Tako ima finančni mojster vedno „kratek čas“, kasa pa: „što bi gori, eto dólí!“ Pa recite, da ni to prijetna služba?... Toda, ko bi le ne bilo nadalje nobenkrat „konec mescev“ v letu! Pa čudno je to „kolo časa“: teče že spét mesec gruden h koncu, odšel je Miklavž in bliža se Božič — oh ko bi se zopet zbudile podobne misli, kakor so undan prinesle iz lepe Loke celo vrečo svitlih kron!... Pa proč s prederznostjo! Veš, kaj si rekel ravnokar: da je nesreča in greh se v denar zaguliti?... Betlehemski Jezušček bo skerbél tudi za ta mesec, ki je prav posebno Njegov, da naši dijaki ne bodo čisto brez kolača o Božiču, in Marija bode nam nekoliko od tega poslala, kar so ji prinesli „Modri od Jutra“ za nebeško Dete. V ta namen hočemo tudi mi na Božič dar treh ss. maš darovati Bogu z nebes v jaslicah, da bi vse naše prijatelje in dobrotnike za njihove darove v prid dijakov obogatil z dušnimi in telesnimi darovi; in da bi tudi njihovi ljubi ranjci kaj od tega imeli, bodo vse tri ss. maše „privilegirane“, obdarovane s popolnim odpustkom. Ves sad hočemo Mariji dati v naročje, naj „Mati usmiljenja“ vse to živim in umerlim dobrotnikom po Svoji materni skerblijivosti razdeli.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Več dobrotnic 2 gld. 30 kr. (zarad vdeležbe ss. maš na Sveti dan.) — G. K. P. 19 gld. 42 kr. — Nekatere dobrotnice 1 gld. — Star vojak iz Tersta 5 gld. — Dobrotnik J. B. 15 gld. — Štiri dobrotnice 1 gld. — Monsignor dekan Mat. Kožuh 10 gld. — J. O. 10 gld. — Č. g. župnik Lor. Krištofič 1 gld. 50 kr.

Za sv. Detinstvo: Čast. g. Franc Ferjančič, kapelan v Ternovem pri Ilir. Bistrici, 31 gld. — Notranja šola v Škofji, Loki 40 gld. (Popravek: V predzad. „Dan.“ beri: M. J. 20 gld., namesto „Notr. šola.“)

Za sv. Očeta: Po preč. g. dek. J. Oblaku: Kamnik 51 gld. — Gor. Tuhinj 8 gld. Spod. Tuhinj 5 gld. — J. O. 10 gld.

Pogovori ČČ. gg.: Gust. Kol. v Št. Juriju, in Fr. Lakm. v Gr.: Naročeno smo oddali založništvu. Pozdravljenje!

(Drugi darovi prih.)